

Басурмен (скорочено)

Степан Васильченко

Семен через сіни заглядає у хату й просить у матері поснідати. Мати порається біля печі й говорить, що поки він не помолиться, їсти не буде. Семен одмовляється, але мати лякає його Страшним судом і показує на картину, яка висить на стіні. Хлопець лякається казана з киплячою смолою й погоджується.

Мати проказує молитву, Семен повторює, але думає про своє. Раптом бачить, що сусідський пес підкрадається до їхньої комори, хлопець говорить про це матері, і та вихором вискакує за двері.

Семен озирається по хаті, знаходить батьків недопалок і встромляє його в зуби. Мати, побачивши це, б'є по губах і виганяє з хати.

Семен гірко ридає і йде в кропиву за клунею. Довго плаче-гуде й думає, як помститися матері.

Спочатку думає, що краще йому вмерти, щоб мама пожалкувала, малює в уяві жалісливу картину, потім передумує і мчить на луг, куди його кличуть квітки. Лягає горілиць і дивиться. Комар йому здається журавлем, стеблина трави — гіллястим деревом, а власне підняте коліно — горою.

У небі гуде волохатий джміль, пахне квітник-ліс і чуються радісні передзвони нового паламаря.

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Хлопчик Семен сповнений енергії, яку ще не знає, куди застосувати. Він не любить обмежень, його тягне все спробувати, навіть заборонене. Вигнаний матір'ю, Семен ображається на неї, плаче, але оптимізм, радісне сприйняття світу перемагають. Багата фантазія допомагає йому побачити замість квітів густий ліс, комара уявити журавлем, почути могутній, радісний передзвін природи.